

POLSKÉ TATRY - DOLINOU GASIENICOVOU PŘES ŚWINICU (2301 m.n.m)

Podkova hor, vyztužující Východní Evropu je odedávna nazývána Karpaty. Tento název je odvozován buď od staroslovanského „hrb,chrbát“, nebo keltského „carp aith“ (vysoká skála). Na rozsáhlé podkově Karpat – 1300 km dlouhém oblouku lesnatých i skalnatých hor docházelo odedávna ke styku různých civilizací a národů. Znali je Římané při svých expanzích na sever a východ, Turci či Mongolové pronikající z jihu a východu. Z několika možných přidržme se přehledného členění na Karpaty Severní (též Západní), Střední (neboli Východní) a Jižní (Rumunské).

Do severních Karpat patří z hlediska geomorfologického členění horský masív Tater, oddělující Slovensko a Polsko. Z geologických, přírodních i praktických hledisek se Tatry rozdělují na Západní, Belanské a Vysoké. Vysoké Tatry jsou pro svou rozlohu 260 kilometrů čtverečních nazývány nejmenšími velehorami Evropy. Co se týče polské části Vysokých Tater, jsou nejmladším a nejvyšším pohořím Karpat v Polsku. Jsou jediným územím v Polsku, které má všechny základní znaky vysokohorské krajiny. Tatry jsou charakteristické ostrými, rozeklanými vrcholy (např. Rysy 2499 m.n.m – nejvyšší vrchol Polska), kotly ledovcového původu (např. Kociol Morskiego Oka), množstvím jezer a bystřin (Morskie Oko, Wielki Staw, Rybi Potok), které se nacházejí ve východní části Tatranského národního parku – TPN. Sídlem TPN je město Zakopane, které je významným turistickým centrem Polských Tater, dostupným po silnici i železnici.

Dobrá příjezdová trasa z ČR vede přes Makov, Žilinu, Dolný Kubín, Trstěnou; v této obci odbočíme z hlavní silnice vpravo k hraničnímu přechodu Suchá Hora – Chocholów. Zde na hraničním přechodu se nám může zdát pečlivé orazítkování každého pasu polskými celníky jako zbytečná záležitost, opak je však pravdou. Polští pohraničníci často kontrolují pěší turisty v horách, zdali nepřecházejí ze Slovenska mimo povolené hraniční přechody, takže mít při sobě na túře pas i se vstupním razítkem do země je nutností.

Od hraničního přechodu na Suché Hoře sjedeme do Polska a odbočíme vpravo na Witów a dále do Zakopaného, jehož centrem projedeme a dáme se vpravo nahoru na Kuźnici. V Kuźnici se nachází dolní stanice kabinkové lanovky na Kasprowy Wierch, parkoviště pro autobusy a východisko turistických cest do Polských Tater. Jelikož je sem však vjezd soukromým vozidlům zakázán, doporučuji odstavit auto v okrajové části města Zakopane. Pokud dorazíte do Kuźnice již pozdě na túru do hor, příjemné ubytování naleznete v útulné chatě Jaworzynka, vlevo od parkoviště u dolní stanice lanovky. Nocleh ve třílůžkovém pokoji s vlastní koupelnou tu přijde na 30 Pzl., výtečná hustá polévka s uzeným masem, zvaná „Żiweć“ – 4 Pzl., na ty samé peníze přijde i pivo či smažená vejce s klobásou. Nocleh je možno si i telefonicky zamluvit na čísle (018) 20-631-87. Ti, kdo si chtějí

cestu na hřebeny Tater zkrátit, mohou využít kabinkové lanovky na Kasprowy Wierch (1985 m.n.m), který je východiskovým bodem na vysokohorské túry přes vrchol Świnica ve Vysokých Tatrách i Czerwone Wierchy v Západních Tatrách. Velice hezký pěší výstup však vede vlevo od potoka Bystra po žluté turistické značce dolinou Jaworzynka, která zejména na podzim působí velice malebně. Po půldruhé hodině pohodového výstupu do sedla Przelecz między Kopami máme za sebou přes 500 metrů převýšení a před námi se poprvé k jihu otevře hradba tatranských štítů, zatímco k severu tatranské hřbety pozvolna klesají do pahorkatiny kolem Zakopaného.

Ze sedla pokračujeme mírným stoupáním po modré značce asi půl kilometru, kdy se nám otevře výhled na rozlehlou Dolinu Gasienicowu, která tvoří horní část Doliny Suchej Wody, vystupující z levé strany. Protáhlý skalnatý štít Kościelec (2155 m.n.m), kolmo navazující na hlavní hřeben, rozděluje dolinu v její horní části na dva útvary: Czarna Dolina Gasienicowa nalevo a z druhé strany hřebene Kościelce Zielona Dolina Gasienicowa, v níž se nachází několik horských jezírek, mezi nimi i Zielony Staw. Dolina Gasienicowa odděluje Vysoké Tatry od Západních Tater. Nad dolinou se od východu a jihu tyčí skalnaté štíty Żolta Turnia, Granaty, Kozi Wierch, Kościelec a Świnica, náležející k Vysokým Tatrám; na tomto horském hřebenu pak od širokého hraničního sedla Liliowe směrem k jihozápadu začínají Západní Tatry s vrcholky Beskid, Kasprowy Wierch.

Po dvaceti minutách chůze ze sedla dojdeme tedy do spodní části doliny, kde se pod horní hranicí lesa ve výšce 1500 metrů nachází jedna z nejpopulárnějších turistických chat v polské části Tater, zvaná „Murowaniec“, postavená v letech 1921 – 25. Nachází se tu i meteorologická stanice a záchranná služba. Chata poskytuje ubytování pro 109 nocležníků, v ceně od 23 – 29 Pzl., s nově zrekonstruovaným sociálním zařízením a sprchami s teplou vodou na patrech. V přízemí se nachází velká turistická jídelna s dostupnými cenami jídel; pro turisty s vlastními zásobami je u výdejního okénka kuchyně zdarma k dispozici doplňovaná konvice s horkou vodou, k zalití vlastních čajů, káv či instantních polévek.

Na další túru můžeme vyrazit ještě tento den od rozcestníku u chaty po modré turistické značce; kamenným chodníkem projdeme částí lesa a mírně stoupáme dál mezi klečí. Po třiceti minutách chůze dojdeme k malebnému jezeru Czarny Staw,

s hloubkou 50 metrů, které je největší v této dolině. Jezero leží na úpatí východní stěny vrcholu Kościelec, které se tyčí po pravé straně. K jeho vrcholu se vydáme po zelené značce, která nás po 50 minutách chůze „vytáhne“ z výšky 1600

metrů přes vrcholek Maly Kościelec ve výšce 1863 m do sedla Karb k turistickému rozcestníku. Před námi se tyčí impozantní štít Kościelec ve výšce 2155 m.n.m, k jehož vrcholku nás ještě čeká zdolat 300 výškových metrů po černě značené

výstupové stezce, což zabere asi hodinu chůze. Nyní jsme v úrovni hlavního hřebene, obepínajícího dolinu Gasienicowu ze tří stran, kterému vévodí vrchol Świnica s výškou 2301 m.n.m. Výhled z vrcholku dává plastickou představu o celé této dolině. Dole pod námi je

tmavomodrá hladina jezera Czarny Staw, na níž odpolední slunce vrhá stín Kościelce.

Sestup do sedla je o pár minut rychlejší než výstup; odtud pak pokračujeme po modré značce dolů kolem jezer Kurtkowiec a Zielony Staw, abychom se

tak po dvaceti minutách chůze připojili na černě značenou cestu dolinou. Kolem jezírka Litworowy Staw pak sestupujeme k chatě Murowaniec, k níž nám cesta trvá necelé tři čtvrtě hodiny. S časy chůze, uváděnými v polské panoramatické

turistické mapě lze při sestavování jednotlivých horských túr reálně počítat, neboť odpovídají normální chůzi s kratšími přestávkami na pozorování přírody či fotografování.

Po noci v útulné chatě se ráno vydáme na túru po hlavním hřebenu přes nejvyšší vrchol Świnicu (2301 m.n.m).

Vyrazíme tedy od chaty opět po modré značce k jezeru Czarny Staw, které obcházíme vlevo po břehu a mírným

stoupáním se dostáváme po hodině chůze od chaty k jezírku Zmarzly Staw v Kozí dolince. Odtud pokračujeme již v poněkud strmějším výstupu po žluté značce přes menší morénu a skalní plotny, které jsou místy zajištěny ocelovými řetězy. Po půldruhé hodině vylézáme do úzkého skalního sedla Kozia Przelecz ve výšce 2137 m.n.m, které je jednak pro odpočinek větší skupiny turistů příliš malé, a jednak tu „hezky“ profukuje, takže nezbývá než vyrazit po červené značce vpravo nahoru na hřeben. Výšvih ze sedla na

hřeben je zajištěn ocelovým lanem, které přijde místy vhod, zejména při prudším větru. Poté následuje ocelový žebřík a za chvíli jsme na nepřilíši širokém hřebenu, u kamenného „viklanu“, s výhledem k jihu, na jezera Wielki a Czarny Staw. Dál pokračujeme hřebenem po červené značce přes vrchol Maly Kozi Wierch (2228 m.n.m), odkud je hezký výhled k severu na Czarnu Dolinu Gasienicowu s tmavě modrou hladinou jezera Czarny Staw, v dálce na hranici lesa lze spatřit turistickou chatu Murowaniec. Levou stranu doliny ohraničuje hřeben Kościelec, napojující se za sedlem Zawrat ke hlavnímu hřebeni.

Z vrcholku Maly Kozi Wierch nyní sestoupíme do sedla Zawrat, které se nachází ve výšce 2159 m.n.m, cesta od sedla Kozia Przelecz přes hřeben až sem nám trvá asi hodinku. Po kratší přestávce začínáme opět pomalu stoupat stále po červené značce na další část hřebene, vedoucího nyní k vrcholu

Świnice. Pěšina chvílemi stoupá, chvílemi klesá, cesta k vrcholu trvá další hodinu. Poslední úsek před výšvihem na vrchol je jištěn místy ocelovými řetězy, závěrečných pár výškových metrů je třeba se dobře přidržovat, zejména při horším počasí, kdy může hrozit uklouznutí. A jsme na vrcholku

Świnice, ve výšce 2301 m.n.m, kde se nachází hraniční kámen mezi Polskem a Slovenskem. Jelikož jsme na nejvyšším vrcholu hřebene, naskýtají se odtud opravdu panoramatické výhledy na celé okolí; k severu se pod námi táhne Zielona Dolina Gasienicowa, oddělená hřebenem Kościelce od Czarne Doliny Gasienicowe po

pravé straně, vlevo ohraničená hřebenem táhnoucím se od Świnice k vrcholu Beskid. V této dolině se nachází několik menších jezírek, mezi nimi i Zielony Staw, podle něhož nese dolina název. Při pohledu ze Świnice k jihu lze spatřit velkou část slovenských Vysokých Tater, směrem na západ jsou vidět i Roháče. Z vrcholu nyní sestupujeme asi 45 minut do menšího sedélka pod vrcholkem Pośrednia Turnia, kde se zesponu napojuje černě značená pěšina z doliny. Po červené stoupáme přes vrcholek Pośrednia Turnia, odkud už budeme sestupovat do sedla Przelecz Liliowe, kde jsme za dvacet minut. Zde přecházíme na zelenou turistickou značku a za třicet minut sestoupíme ke spodní části Zielone Doliny Gasienicowy, kde se napojujeme na žlutou značku, po níž nám to k chatě Murowaniec potrvá již jen třicet minut.

Třetího dne se vydáme na zpáteční cestu po modré značce; po třiceti minutách vystoupáme do sedla Przel.miedzi Kopami, odkud pokračujeme dál po modré po hřebeni Skupniow Uplaz, odkud je velice hezký pohled na dolinu Jaworzynka, kterou jsme první den vystoupali nahoru. Po hodině chůze sestupujeme do lesa, který

na podzim hraje všemi barvami. Poslední čtvrt hodinka sestupu a jsme dole v Kuźnici.

Praktické informace

Doporučené mapy: Vysoké Tatry (č. 113) 1 : 50 000 vydal VKÚ Harmanec

Tatry Polskie - panoramiczna mapa turystyczna č. 1 – 4
(Ize ji zakoupit v Kuźnici v suvenýrech i na chatě Jaworzynka)

Další odkazy : www.tatry.cz
www.tatry.ezakopane.pl

vyšlo v magazínu SKY č. 6-7 / 2004